

דף פ"ה

א"ר"י השוחט בהמה בלילה והעלה בחוץ חייב משום מעלה בחוץ
אמר רבי יוחנן, השוחט בהמה בלילה בפנים והעלה אותה בחוץ, חייב משום מעלה בחוץ.

ואפילו לרבי יהודה הסובר שאם עלתה בפנים תרד, לא תהא פחותה משוחט בחוץ ומעלה בחוץ שחייב. הקשה רב חייא בר אבין ממה ששנינו במשנה, השוחט עוף קדשים בפנים והעלהו בחוץ, פטור על ההעלאה בחוץ, מפני שעוף אינו מתקבל בפנים אלא כשנמלק ולא כשנשחט. ואם שחט עוף בחוץ והעלה אותו בחוץ, חייב על השחיטה בחוץ ועל ההעלאה בחוץ, שהכתוב ריבה לחייבם. ומדוע לא נאמר בשוחט עוף בפנים ומעלה אותו בחוץ, שלא תהא פחותה משוחט קדשים בחוץ ומעלה אותם בחוץ שחייב על ההעלאה? ונשארה הגמרא בקושיה על דברי רבי יוחנן¹³⁴⁹. או שנאמר, שאין להקשות מעוף קדשים, כיון ששחיטה אינה שייכת כלל בעוף בפנים וכמו שהורגו, מפני, לא בחולין ולא בקדשים. אבל שחיטת לילה היא שחיטה בחולין, ולכן בקדשים היא שחיטה פסולה¹³⁵⁰.

הע' אימורי קק"ל לפ' זריקה לא ירדו
אמר עולא, אימורי קדשים קלים שהעלום על המזבח לפני זריקת דמם לא ירדו, מפני

שנעשו לחמו של מזבח. אמר רבי זירא, מצינו כדברי עולא בברייתא. ששנינו, בהמה שנשפך דמה ושיצא דמה מחוץ לקלעים אם עלו לא ירדו, והברייתא אינה מחלקת בין קדשים קלים לבין קדשי קדשים. וניתן לדייק, שאם שם שאין ניתן להזות מהדם כיון שנשפך או נפסל, אומרים שאם האימורים עלו על המזבח לא ירדו, אימורי קדשים קלים שעלו על המזבח לפני זריקת הדם, קל וחומר שלא ירדו. דוחה הגמרא שאין מכאן ראיה לדברי עולא, שאפשר להעמיד את הברייתא באימורים של קדשי קדשים שקדושים בקדושת הגוף לפני זריקת הדם, ולא באימורים של קדשים קלים שאינם קדושים בקדושת הגוף לפני זריקת הדם. שואלת הגמרא, הרי בסיפא של הברייתא שנינו, והפסח והחטאת

¹³⁴⁹ תוס' שואלים למה הגמרא נשארה בקושיה על ר"י הלא ר"י יכול לסבור כרבי שמעון דפ' השוחט והמעלה (לקמן קיא.) דאמר זעירי שחיטת לילה איכא בינייהו שלרבי שמעון חייב. שכאן א' אפי' לרבי יהודה שלרבי שמעון לא צריכים את הטעם שלא תהא פחותה הרי הוא ראוי להתקבל בפנים. תוס'.

¹³⁵⁰ משום שלא מצינו שחיטה בעוף בפנים לכן הוא כהתירו ראשו ואינו דומה לשחיטת לילה. תוס'.

ופסח הוא קדשים קלים? עונה הגמרא, הכוונה לפסח שנפסל משום שלא לשמה, ולא לענין שנשפך או יצא דמו.

ומביאה הגמרא ראייה לדברי עולא ממה ששנינו במשנתנו¹³⁵¹, קדשי קדשים או

וכולן שעלו חיים ירדו בדוקין
שבעין כ"ע

קדשים קלים שעלו חיים על המזבח ירדו, ומשמע שאם עלו שחוטים לא ירדו. דוחה הגמרא שאפשר לדייק במשנה בצורה אחרת, כל הקדשים שעלו חיים לא ירדו, אבל אם עלו שחוטים יש מהם שירדו ויש מהם שלא ירדו. ושואלת הגמרא, הרי במשנה כתוב וכולן שעלו חיים לא ירדו? דוחה הגמרא, הכוונה ב'כולם' על החיים שעלו ולא על השחוטים. ושואלת הגמרא מה החידוש, פשוט שקרבן כשר שעלה מחיים ירד מהמזבח כדי לשחוט אותו? עונה הגמרא, הכוונה לומר שבעלי מומים ואפילו בדוקין שבעין אם עלו חיים ירדו, ולפי רבי עקיבא. שדווקא בבשר קרבנות בעלי מומים שעלו סובר שלא ירדו, אבל אם עלו חיים יירדו¹³⁵², מפני שהמזבח אינו מקדש את הפסולים שעלו עליו מחיים.

שואלת הגמרא, האם המשנה דברת בפסולים שעלו, והלא שנינו בסיפא,

עולה כשרה שעלתה חיה לראש המזבח
תנח שחטה יפשיט וינתח במקומה

שעולה שעלתה חיה לראש המזבח תרד, שחטה בראש המזבח יפשיט וינתח במקומה. האם עולה פסולה היא בת הפשט ונתוח, הרי לומדים מהכתוב : "וְנִתַּח אֹתָהּ לְנִתְחֶיהָ" שאם העולה נפסלה קודם הפשט שורפה בעזרה ואינה טעונה הפשט ונתוח? עונה הגמרא, מה ששנינו בסיפא זה בעולה כשרה שעלתה בחיים למזבח. אבל הרישא מדברת בקרבנות פסולים שעלו על המזבח בחיים. והחידוש בסיפא הוא שיש הפשט ונתוח בראש המזבח לעולה כשרה שנשחטה שם.

שואלת הגמרא, מה נאמר לפי מי שאומר שאין הפשט ונתוח בראש המזבח¹³⁵³? עונה

כשהיתה לו שעת הכושר כ"א
בר"ש

הגמרא, שהמשנה מדברת כשהיתה לו שעת הכושר, כשבהמה כשרה

1351 ולכאורה מדובר בקרבנות כשרים ולא בפסולים ששנינו ברישא, שבכל אלו שאם עלו לא ירדו אין דבר שפסול מחיים. רש"י.

1352 שהרי א' שכשם שאם עלו לא ירדו כך אם ירדו לא יעלו. רש"י.

1353 אינו מדת דרך ארץ לעשות זאת בראש המזבח. רש"י.

עלתה למזבח בחיים ונפסלה אחרי ששחטה בראש המזבח וזרק את דמה. וכרבי אלעזר ברבי שמעון שאומר שכיון שהדם נזרק והבשר הורצה שעה אחת, היא בכלל הפשט ונתוח, ולא שורפים את העור עם הבשר ועורה לכהנים¹³⁵⁴.

מוריד את הקרבים למטה ומדיחם משום בזיון

שואלת הגמרא אם מדובר בפסולים קשה ממה ששנינו בברייתא, עולה שעלתה בחיים לראש המזבח ונשחטה שם, כיצד עושה? מפשיט ומנתח אותה במקומה, ומוריד את הקרבים למטה ומדיחם. והרי מיד כשיורידו את הקרביים להדחה, אסור להעלותם? אלא משמע שלא מדובר בפסולים ולכן יוכלו להעלותם חזרה. דוחה הגמרא, יתכן ומדובר בפסולים, ועדיין מוריד את הקרביים להדחה למטה שכן אין לו ברירה אחרת, שהרי אינו יכול להקריבם עם פרשם שבכך יעברו על הכתוב "הַקְרִיבֵהוּ נָא לַפְּתָח־?" מבארת הגמרא, שהשאלה לא הייתה למה מורידים למטה, אלא אם מדובר בפסולים, מדוע צריך להדיח את הקרביים, הרי אחרי שהורידו אותם מהמזבח לא יעלו אתם למזבח להקטרה? עונה הגמרא, שמדיחים את הקרביים כדי שאם ימצא כהן אחר שלא ידע שהם של קרבן פסול, הוא יעלה אותם להקטרה כשהם בפרשם. שואלת הגמרא, האם עושים דבר שיש בו תקלה לכהנים שיעלו למזבח בטעות קרביים של קרבן פסול? עונה הגמרא, שעדיף לעשות כך כדי שקדשי שמים לא יהיו מוטלים כנבלה, עם הפרש שבתוכם.

ר"י פשט את הס' באימורי קק"ל שהעלה לפני זריקת הדם לא ירדו ואין בהם מעילה

אמר רבי חייא בר אבא, רבי יוחנן הסתפק אם העלה אימורי קדשים קלים לפני זריקת דמם, האם ירדו או לא? ורבי אמי שאל את רבי יוחנן, מדוע לא היה לו ספק במעילה, אם עלייתם על המזבח מועילה לקבעם למעילה או לא¹³⁵⁵. אמר רבי יוחנן שלא היה לו ספק במעילה, מפני שהזריקה היא שקובעת אותם למעילה ולא העליה, והיה לי ספק רק לגבי הירידה. ורבי יוחנן פשט את הספק ואמר שלא ירדו ואין בהם מעילה¹³⁵⁶. רב נחמן בר

¹³⁵⁴ ולכן יפשיט וינתח במקומה שאם יוריד אותה לא יוכל להעלותה. רש"י.

¹³⁵⁵ האם המזבח מקדש אותם להיות לחמו של מזבח והופך אותם ל"קדשי השם".

¹³⁵⁶ מפני שנעשו לחמו של מזבח, ואין בהם מעילה מפני שלא הובררו לחלק ראוי לגבוה. רש"י.

יצחק שנה אחרת את מה הספק שהביא רבי חייא בר אבא בשם רבי יוחנן, אימורי קדשים קלים שהעלם לפני זריקת דמם, האם יש בהם מעילה. ורבי אמי שאל אותו, מדוע אין לו ספק על הירידה! ורבי יוחנן אמר לו שאין לו ספק על הירידה מפני שהם נעשו לחמו של מזבח, והספק היה רק במעילה. ורבי יוחנן פשט שלא ירדו, ואין בהן מעילה.

אמר רבי יוחנן, לא הכשיר רבי עקיבא בעלי מומים שהועלו על המזבח אלא שהמום הוא בדוקין שבעין, הואיל והם כשרים בעופות¹³⁵⁷, והוא שקדם הקדשם למומם, וחלה עליהם קדושת מזבח קודם. אבל אם המום קדם להקדש המזבח אינו ממקדשם, מפני שהם לא היו קדשי מזבח מעולם¹³⁵⁸. ומודה רבי עקיבא שעולת נקבה שעלתה למזבח תרד אפילו שכשרה לעולת העוף, מפני שהוא כמו שקדם מומה להקדשה.

יש פסול נרבע בעופות רבי ירמיה התספק, האם בעופות יש פסול של נרבע¹³⁵⁹ מפני שנעשתה בו עבירה, או שהואיל ואין בעופות פסול של רובע באשה אין בו את הפסול של נרבע. אמר רבה, יש ראיה שעוף שנרבע פסול לקרבן. ממה ששינינו במשנה, שר"ע מכשיר בבעלי מומים. ואם עוף שנרבע כשר, נאמר שאימורי בהמה שנרבעה שעלו על המזבח לא ירדו, הואיל ובעופות נרבע כשר לכתחילה. אמר רב נחמן בר יצחק, ששינינו שיש בעופות פסול של נרבע בברייתא, כהן שמלק עוף הנרבע והמוקצה, והנעבד, ואתנן ומחיר, וטומטום ואנדרוגינוס¹³⁶⁰, כולם מטמאים בגדים בבית הבליעה.

ר"ח ס' הכהנים או' דוחה היה אבא ר"ח ס' הכהנים או' דוחה היה אבא
בע"מ מעל המזבח
המזבח. שואלת הגמרא, מה החידוש בדברי רבי חנינא סגן הכהנים, הרי

1357 מהכתוב "תמים זכר בפקר בפשבים ובעינים" תמות וזכרות בבהמות ולא בעופות. אבל מחוסר אבר פסול משום הקריבהו נא לפחתך (מלאכי א') וכן מום מגונה. רש"י.

1358 ואפילו בדוקין שבעין אין המזבח מקדשם. התוס' שואלים שבפ' ב' דבכורות (דף טז.) אמרו והשוחטן בחוץ פטור רב הונא מתני חייב ומעמידים שם בדוקין שבעין ואליבא דרבי עקיבא שדאמר אם עלו לא ירדו. ולכאורה הדברים נאמרו על הברייתא דתניא כוותיה דרב ששת שפירשה כללו של דבר לאתויי לשוחט בחוץ דפטור. ומדובר כשקדם מומסן להקדשם. והרי א' כאן שאפילו בדוקין שבעין ירדו כיון שקדם מומסן להקדשם. ובקונטרס הגיה שם בסיפא של הברייתא דקדם הקדשן למומן והשוחט בחוץ פטור. ורב הונא אמר שחייב וכן נראה. תוס'.

1359 מה שדרשו בחולין (דף כג.) מן התורין למעוטי נרבע הוא כמסקנת הסוגיה אבל אם תמצא לומר שאין נרבע בעופות אינו בא אלא למעט מוקצה. תוס'.

1360 ואע"פ שלא נאמר תמות וזכרות בעופות קסבר שהיא בריה בפני עצמה ואינו ספק זכר ספק נקבה. ורבי אליעזר חולק בבכורות (דף מב.) רש"י.

כך גם סובר התנא קמא? מתרצת הגמרא, שחידש שאכך כך נהגו בבית המקדש למעשה. או שנאמר, שאביו היה דוחה את העלי מומים שעלו על המזבח כלאחר יד, ולא היה מורידם דרך בזיון בפרהסיא.

אמר עולא, מה ששנינו שהפסולים שירדו מעל המזבח לא יעלו, זה רק כשהאש לא אחזה בהם, אבל אם אחזה בהם יעלו שנעשו לחמו של אש. רב מרי שנה את דברי עולא על הרישא, כמו שאמרנו.

רב חנינא מסורא שנה את הדברים על הסיפא, המשנה הבאה שאומרת שבזמן שהעצמות והגידים, הקרנים והטלפים מחוברים לקרבן יעלו עמו לראש המזבח, ואם פרשו ממנו לא יעלו¹³⁶¹. ועולא אמר שאם האש אחזה בהם יעלו. מי שאומר שדברי עולא נאמרו על הסיפא, כל שכן שאומרים כך ברישא. אבל מי שאומר שעולא אמר אותם על הרישא, שדם עולה או אימורים, שאם לא היו נפסלים הם בני הקטרה, כיון שאחזה בהם האש היא קדשה אותם ומעלים אותם על המזבח. אבל בסיפא בעצמות וגידים שאינם בני הקטרה גם אם האש אחזה בהם לא קדשה אותם ולא יעלו.

1361 והוא הדין שאם עלו ירדו כמו שאומרים לקמן (דף פו) אליבא דרבי ומעידים את המשנה כדבריו. רש"י.

